

EUROPA-PARLAMENTET

2009 - 2014

Mødedokument

A7-0228/2013

24.6.2013

***I

BETÆNKNING

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation ved anholdelse (COM(2011)0326 – C7-0157/2011 – 2011/0154(COD))

Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

Ordfører: Elena Oana Antonescu

Tegnforklaring

- * Høringsprocedure
- *** Godkendelsesprocedure
- ***I Almindelig lovgivningsprocedure (førstebehandling)
- ***II Almindelig lovgivningsprocedure (andenbehandling)
- ***III Almindelig lovgivningsprocedure (tredjebehandling)

(Proceduren afhænger af, hvilket retsgrundlag der er valgt i udkastet til retsakt)

Ændringsforslag til et udkast til retsakt

I Parlamentets ændringsforslag er ændringer i udkastet til retsakt markeret med ***fede typer og kursiv***. *Kursivering uden fede typer* er en oplysning til de tekniske tjenestegrene, som vedrører elementer i udkastet til retsakt, der foreslås rettet ved affattelsen af den endelige tekst (f.eks. materielle fejl eller manglende tekst i en sprogversion). De foreslåede rettelser skal godkendes af de berørte tekniske tjenestegrene.

Informationsblokken til ethvert ændringsforslag, der angår en eksisterende retsakt, som udkastet til retsakt har til formål at ændre, indeholder en tredje og en fjerde linje, hvori det er anført, hvilken eksisterende retsakt og hvilken bestemmelse heri der er berørt. Passager fra en bestemmelse i en eksisterende retsakt, som ikke er medtaget i udkastet til retsakt, men som Parlamentet ønsker at ændre, er markeret med ***fede typer***. Hvis Parlamentet ønsker, at tekst i sådanne passager skal udgå, er dette markeret med [...].

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS LOVGIVNINGSMÆSSIGE BESLUTNING 5	
BEGRUNDELSE	37
UDTALELSE FRA RETSUDVALGET	41
PROCEDURE	56

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS LOVGIVNINGSMÆSSIGE BESLUTNING

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation ved anholdelse (COM(2011)0326 – C7-0157/2011 – 2011/0154(COD))

(Almindelig lovgivningsprocedure: førstebehandling)

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådet (COM(2011)0326),
  - der henviser til artikel 294, stk. 2, og artikel 82, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, på grundlag af hvilke Kommissionen har forelagt forslaget for Parlamentet (C7-0157/2011),
  - der henviser til artikel 294, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,
  - der henviser til bidragene fra den bulgarske Nationalforsamling, det italienske Senat og den portugisiske Nationalforsamling om udkastet til lovgivningsmæssig retsakt,
  - der henviser til udtalelse af 7. december 2011 fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹,
  - der henviser til høring af Regionsudvalget²,
  - der henviser til, at Rådets repræsentant ved skrivelse af 4. juni 2013 forpligtede sig til at godkende Europa-Parlamentets holdning, jf. artikel 294, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,
  - der henviser til forretningsordenens artikel 55,
  - der henviser til betænkning fra Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender og udtalelse fra Retsudvalget (A7-0228/2013),
1. vedtager nedenstående holdning ved førstebehandling;
  2. anmoder om fornyet forelæggelse, hvis Kommissionen agter at ændre sit forslag i væsentlig grad eller erstatte det med en anden tekst;
  3. pålægger sin formand at sende Parlamentets holdning til Rådet og Kommissionen samt til de nationale parlamenter.

---

¹ EUT C 43 af 15.12.2012, s. 51.

² EUT C 0 af 0.0.0000, s. 0./Endnu ikke offentliggjort i EUT.

Ændringsforslag 1

EUROPA-PARLAMENTETS ÆNDRINGSFORSLAG*

til Kommissionens forslag

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

af

om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og sager angående europæiske arrestordrer og ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse og til under frihedsberøvelsen at kommunikere med tredjemand og med konsulære myndigheder

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig *artikel 82, stk. 2, litra b*),

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til lovgivningsmæssig retsakt til de nationale parlamenter,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹,

efter høring af Regionsudvalget **■** ,

efter den almindelige lovgivningsprocedure, og

ud fra følgende betragtninger:

---

¹ EUT C [...] af [...], s. [...]. [*udtalelse afgivet den 7. december 2011, SOC/424*]

- (1) Artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter "chartret"), artikel 6 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (herefter "EMRK") og artikel 14 i den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder sikrer retten til en retfærdig rettergang. Chartrets artikel 48 sikrer respekt for retten til et forsvar.
- (2) *Unionen har sat sig som mål at bevare og udbygge et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Ifølge konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tammerfors den 15. og den 16. oktober 1999, særlig punkt 33, bør princippet om gensidig anerkendelse af domme og andre afgørelser fra retsmyndigheder være hjørnestenen i det retlige samarbejde på det civile og det strafferetlige område inden for Unionen, eftersom udvidet gensidig anerkendelse og den nødvendige tilnærmelse af lovgivningen vil lette samarbejdet mellem myndigheder og retsbeskyttelsen af personers rettigheder.*
- (2a) *I henhold til artikel 82 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) bygger det retlige samarbejde i straffesager i Unionen på princippet om gensidig anerkendelse af domme og retsafgørelser.*
- (2b) *Gennemførelsen af princippet om gensidig anerkendelse af afgørelser i straffesager forudsætter, at medlemsstaterne har tillid til hinandens strafferetlige systemer. Omfanget af den gensidige anerkendelse hænger snævert sammen med en række parametre, herunder mekanismerne for beskyttelse af mistænkte eller tiltalte rettigheder og fælles minimumsstandarder, der er nødvendige for at lette anvendelsen af princippet om gensidig anerkendelse.*
- (3) Den gensidige anerkendelse kan kun fungere effektivt, hvis der er gensidig tillid, hvilket kræver detaljerede regler om beskyttelse af de proceduremæssige rettigheder og om garantier som følge af chartret, EMRK og den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder. Fælles minimumsregler bør føre til øget tillid til alle medlemsstaternes strafferetssystemer, hvilket igen bør føre til et mere effektivt retligt samarbejde på grundlag af gensidig tillid og til fremme af en kultur med respekt for grundlæggende rettigheder i Unionen. De bør tillige fjerne hindringer for

borgernes frie bevægelighed *på hele medlemsstaternes område*. Disse fælles minimumsregler bør gælde for retten til adgang til advokatbistand og retten til at *få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse*.

- (4) Selv om medlemsstaterne er parter i EMRK og den internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder, har erfaringerne vist, at dette ikke altid i sig selv giver en tilstrækkelig grad af tillid til andre medlemsstaters strafferetlige systemer.
- (4a) *Hvis den gensidige tillid skal styrkes, kræver det detaljerede regler om beskyttelse af de proceduremæssige rettigheder og garantier, som følger af chartret og EMRK. Det kræver ligeledes en videreudvikling inden for Unionen af minimumsstandarderne i EMRK og chartret ved hjælp af dette direktiv og andre foranstaltninger.*
- (4b) *Artikel 82, stk. 2, i TEUF giver mulighed for at fastsætte minimumsregler gældende i medlemsstaterne for at lette den gensidige anerkendelse af domme og retsafgørelser samt det politimæssige og retlige samarbejde i straffesager med en grænseoverskridende dimension. I den nævnte artikels litra b) henvises der til, at "enkeltpersoners rettigheder inden for strafferetsplejen" er et af de områder, hvor der kan fastsættes minimumsregler.*
- (4c) *Fælles minimumsregler bør føre til øget tillid til alle medlemsstaternes strafferetssystemer, hvilket igen bør føre til et mere effektivt retligt samarbejde i et klima af gensidig tillid. Sådanne fælles minimumsregler bør fastlægges for så vidt angår adgang til advokatbistand i straffesager.*
- (5) Den 30. november 2009 vedtog Rådet en køreplan med henblik på at styrke den mistænkte eller tiltalte proceduremæssige rettigheder i straffesager (herefter "køreplanen")¹. ■ Trin for trin opfordres der i køreplanen til, at der vedtages foranstaltninger vedrørende retten til at *få oversættelse og tolkning* ■ , retten til at *modtage* oplysninger om rettigheder og information om tiltalen ■ , retten til at *modtage* juridisk rådgivning og retshjælp, retten til at *kommunikere* med pårørende, arbejdsgivere og konsulære myndigheder og *indførelse* af særlige

beskyttelsesforanstaltninger for mistænkte eller tiltalte, som er sårbare. I køreplanen understreges det, at rækkefølgen af rettighederne er vejledende, hvilket indebærer, at den kan ændres under hensyn til prioriteringen. Det er hensigten, at køreplanen skal fungere som en helhed; først når alle komponenterne er blevet gennemført, vil nyttevirkningen fuldt ud kunne mærkes.

- (5a) *Den 10. december 2009 udtrykte Det Europæiske Råd tilfredshed med køreplanen og gjorde den til en del af Stockholmprogrammet - Et åbent og sikkert Europa i borgernes tjeneste og til deres beskyttelse (punkt 2.4). Det Europæiske Råd understregede køreplanens ikkeudtømmende karakter ved at opfordre Kommissionen til at undersøge yderligere elementer af mistænkte og tiltaltes proceduremæssige minimumsrettigheder samt til at vurdere, hvorvidt der er behov for at behandle andre emner, såsom princippet om uskyldsformodning, med henblik på at fremme et bedre samarbejde på dette område.*
- (5b) *Indtil videre er to foranstaltninger, der indgår i køreplanen, blevet vedtaget: Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager² og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager¹.*
- (6) Nærværende direktiv fastsætter minimumsregler om retten til adgang til advokatbistand og *retten til at få* en tredjemand *underrettet ved frihedsberøvelse* under straffesager **■** og i sager om fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre. Direktivet fremmer således anvendelsen af chartret, særlig artikel 4, 6, 7, 47 og 48, idet det bygger på artikel 3, 5, 6 og 8 i EMRK, således som disse bestemmelser fortolkes af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, *som i sin retspraksis løbende fastsætter standarder vedrørende retten til adgang til advokatbistand. Det følger bl.a. af denne retspraksis, at en retfærdig rettergang kræver, at en mistænkt eller tiltalt kan få adgang til en lang række tjenester, der specifikt er knyttet til retshjælp. I den henseende bør advokaten uden begrænsninger kunne sikre de grundlæggende aspekter ved forsvaret af den pågældende person.*

---

¹ EUT C 295 af 4.12.2009, s. 1.

² EUT L 280 af 26.10.2010, s. 1.

- (6a) *Uden at det berører medlemsstaternes forpligtelser i henhold til EMRK for at sikre retten til en retfærdig rettergang, bør sager i forbindelse med mindre lovovertrædelser begået i et fængsel eller i forbindelse med lovovertrædelser, der er begået i militær sammenhæng, og som behandles af en befalingshavende, ikke betragtes som straffesager i dette direktiv.*
- (6b) *Dette direktiv bør gennemføres under hensyntagen til bestemmelserne i direktiv 2012/13/EU om ret til information under straffesager, ifølge hvilke mistænkte eller tiltalte straks informeres om retten til adgang til advokatbistand, og mistænkte eller tiltalte, der er anholdt eller tilbageholdt, straks får skriftlig meddelelse om deres rettigheder, som skal indeholde oplysninger om retten til adgang til advokatbistand.*
- (6c) *Termen advokat i dette direktiv henviser til enhver person, der i overensstemmelse med den nationale lovgivning er kvalificeret og berettiget til, herunder ved akkreditering af et autoriseret organ, at yde juridisk rådgivning og bistand til mistænkte og tiltalte.*
- (6d) *I visse medlemsstater kan andre myndigheder end en domstol med kompetence til afgørelse af straffesager have kompetence til at pålægge andre sanktioner end frihedsberøvelse for relativt mindre lovovertrædelser. Dette kan f.eks. være tilfældet i forbindelse med færdselsforseelser, som er begået i stort omfang, og som evt. konstateres efter en færdselskontrol. I sådanne situationer ville det være ude af proportioner at kræve, at den kompetente myndighed sikrer alle de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv. Hvis lovgivningen i en medlemsstat fastsætter, at en sådan myndighed kan pålægge sanktioner for mindre lovovertrædelser, og der er mulighed for appel eller for på anden vis at indbringe sagen for en domstol med kompetence til afgørelse af straffesager, bør dette direktiv derfor kun finde anvendelse på de sager, der er anlagt ved den pågældende domstol efter en sådan appel eller indbringelse.*
- (6e) *I nogle medlemsstater betragtes visse mindre lovovertrædelser som strafbare*

---

¹ EUT L 142 af 1.6.2012, s. 1.

handlinger, navnlig mindre færdselsforseelser samt mindre forseelser i forbindelse med generelle kommunale bestemmelser og forstyrrelse af den offentlige orden. Det ville være ude af proportioner at kræve, at de kompetente myndigheder sikrer alle de rettigheder, der er fastsat i dette direktiv, for så vidt angår sådanne mindre lovovertrædelser. Hvis lovgivningen i en medlemsstat i forbindelse med mindre lovovertrædelser foreskriver, at frihedsberøvelse ikke kan idømmes som en sanktion, bør dette direktiv derfor først finde anvendelse, når sagen er indbragt for en domstol med kompetence til afgørelse i straffesager

- (6f) *Anvendelsesområdet for dette direktiv for så vidt angår visse mindre lovovertrædelser bør ikke påvirke medlemsstaternes forpligtelser i henhold til EMRK til at sikre retten til en retfærdig rettergang, herunder retten til advokatbistand.*
- (6g) *Medlemsstaterne bør sikre, at mistænkte eller tiltalte har ret til adgang til advokatbistand uden unødigt forsinkelse. Under alle omstændigheder bør mistænkte eller tiltalte have adgang til advokatbistand, inden den pågældende person afhøres af politiet eller andre retshåndhævende myndigheder og under en sådan afhøring, når efterforskende myndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer efterforskningsmæssige eller andre bevissikrende foranstaltninger, og uden unødigt forsinkelse, efter at personen er blevet frihedsberøvet. Mistænkte eller tiltalte bør under alle omstændigheder have adgang til advokatbistand under straffesager for en domstol, såfremt de ikke har givet afkald på denne ret.*
- (6h) *I dette direktiv omfatter afhøring ikke indledende afhøringer foretaget af politiet eller andre retshåndhævende myndigheder, hvis formål er en eller flere af følgende: at identificere den pågældende person, at kontrollere, om vedkommende er i besiddelse af våben, eller der foreligger lignende sikkerhedsproblemer, eller afgørelsen af, om der skal indledes en efterforskning, f.eks. i forbindelse med en vejkontrol eller i forbindelse med regelmæssige stikprøvekontroller, når en mistænkt eller tiltalt endnu ikke er identificeret.*

(6i) *Når en person, som ikke er mistænkt eller tiltalt, f.eks. et vidne, bliver mistænkt eller tiltalt, bør vedkommende beskyttes mod selvinkriminering og har ret til ikke at udtale sig som bekræftet i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis. Der bør derfor udtrykkeligt henvises til den konkrete situation, hvor en person, der ikke er mistænkt eller tiltalt, under politiets eller andre retshåndhævende myndigheders afhøring i forbindelse med en straffesag bliver mistænkt eller tiltalt for at have begået et strafbart forhold. Når en person, der ikke er mistænkt eller tiltalt, under en sådan afhøring bliver mistænkt eller tiltalt, bør enhver afhøring straks indstilles. Afhøringen kan dog fortsætte, hvis den pågældende er blevet underrettet om, at han er mistænkt eller tiltalt, og han i fuld udstrækning kan udøve sine rettigheder i henhold til dette direktiv.*

(11) *Mistænkte eller tiltalte har ret til at mødes i enrum med den advokat, der repræsenterer dem, herunder inden afhøringer med politiet eller med andre retshåndhævende eller retslige myndigheder. Medlemsstaterne kan træffe praktiske foranstaltninger vedrørende varigheden og hyppigheden af møderne mellem en mistænkt eller tiltalt og dennes advokat, afhængigt af omstændighederne i den konkrete sag, navnlig sagens kompleksitet og de proceduremæssige skridt, der finder anvendelse. Medlemsstaterne kan ligeledes træffe praktiske foranstaltninger for navnlig at sørge for advokatens og den mistænkte eller tiltaltes sikkerhed på det sted, hvor mødet mellem advokaten og den mistænkte eller tiltalte finder sted. Alle disse foranstaltninger bør ikke være til skade for en effektiv udøvelse og for indholdet af den mistænkte eller tiltaltes ret til at mødes med sin advokat.*

(11a) *Mistænkte eller tiltalte bør have ret til at kommunikere med den advokat, der repræsenterer dem. En sådan kommunikation kan finde sted på ethvert tidspunkt, herunder også inden udøvelsen af retten til at mødes med advokaten. Medlemsstaterne kan træffe praktiske foranstaltninger vedrørende varigheden, hyppigheden og midlerne til kommunikation mellem den mistænkte eller tiltalte og dennes advokat, herunder vedrørende brugen af videokonference og anden*

kommunikationsteknologi for at muliggøre en sådan kommunikation, forudsat at sådanne foranstaltninger ikke er til skade for en effektiv udøvelse og for indholdet af den mistænkte eller tiltaltes ret til at kommunikere med sin advokat.

- (11b) Hvad angår visse mindre lovovertrædelser bør dette direktiv ikke forhindre medlemsstaterne i at give den mistænkte eller tiltalte ret til juridisk bistand over telefonen. En sådan begrænsning af retten bør imidlertid alene være mulig i sager, hvor personen ikke afhøres af politiet eller andre retshåndhævende myndigheder.*
- (11c) Medlemsstaterne bør sikre, at mistænkte eller tiltalte har ret til deres advokats tilstedeværelse og effektive deltagelse, når de afhøres af efterforskningsmyndighederne og under retsmøderne. En sådan deltagelse bør være i overensstemmelse med procedurerne i national ret, der kan regulere en advokats deltagelse under efterforskningsmyndighedernes afhøring af den mistænkte eller tiltalte samt under retsmøderne, forudsat at disse regler ikke er til skade for en effektiv udøvelse og for indholdet af den pågældende rettighed. Under efterforskningsmyndighedernes afhøring af den mistænkte eller tiltalte eller i et retsmøde kan advokaten i henhold til de pågældende regler bl.a. stille spørgsmål, anmode om uddybning og fremsætte erklæringer, som bør registreres i overensstemmelse med national ret.*
- (11d) Den mistænkte eller tiltalte har ret til sin advokats tilstedeværelse i det mindste ved efterforskningsmæssige eller bevissikrende foranstaltninger, forudsat at de er omfattet af den relevante nationale lovgivning, og at den mistænkte eller tiltaltes tilstedeværelse er påkrævet eller tilladt: konfrontationsparader, hvor den mistænkte eller tiltalte deltager sammen med andre personer med henblik på at blive identificeret af et offer eller vidne; konfrontationer, hvor en mistænkt eller tiltalt møder et eller flere vidner eller ofre, hvis der er uenighed mellem dem om vigtige oplysninger eller spørgsmål; forsøgsvis rekonstruktioner af gerningsstedet, hvor den mistænkte eller tiltalte er til stede, og hvor omstændighederne ved det strafbare forhold rekonstrueres med henblik på at få en bedre forståelse af måden, som det strafbare forhold er begået på, og omstændighederne i forbindelse hermed og for at kunne stille specifikke spørgsmål til den mistænkte eller tiltalte.*

Medlemsstaterne kan træffe praktiske foranstaltninger i forbindelse med en advokats tilstedeværelse i forbindelse med efterforskningsmæssige eller bevissikrende foranstaltninger, forudsat at sådanne foranstaltninger ikke er til skade for en effektiv udøvelse og for indholdet af de pågældende rettigheder. Advokatens tilstedeværelse i forbindelse med en efterforskningsmæssig eller bevissikrende foranstaltning bør registreres i overensstemmelse med registreringsproceduren i den pågældende medlemsstats lovgivning.

- (11e) Medlemsstaterne bør opfordres til at gøre almindelige oplysninger tilgængelige, f.eks. på et websted eller i en folder, der kan fås på politistationer, så det bliver lettere for mistænkte eller tiltalte at finde en advokat. Medlemsstaterne vil dog ikke aktivt skulle sikre, at en mistænkt eller tiltalt, som ikke er frihedsberøvet, bistås af en advokat, hvis den pågældende ikke selv har taget skridt til at få advokatbistand. Den pågældende mistænkte eller tiltalte bør være i stand til frit at kontakte, rådføre sig med eller blive bistået af den pågældende advokat.*
- (11f) I sager, hvor en mistænkt eller en tiltalt frihedsberøves, bør medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at den pågældende person er i stand til effektivt at udøve sin ret til adgang til advokatbistand, herunder ved at sørge for advokatbistand, når den pågældende ikke har en, medmindre den pågældende har givet afkald på denne ret. Disse foranstaltninger kan bl.a. indebære, at de kompetente myndigheder sørger for advokatbistand på grundlag af en liste over tilgængelige advokater, hvorfra den mistænkte eller tiltalte kan vælge. Foranstaltningerne kan om nødvendigt omfatte foranstaltninger med hensyn til retshjælp.*
- (11g) Forholdene i forbindelse med frihedsberøvelse før og under sagen skal være fuldt ud i overensstemmelse med de standarder, der er fastsat i EMRK og i charteret, samt med den Europæiske Menneskerettighedsdomstols og EU-Domstolens retspraksis. Når der ydes bistand i henhold til dette direktiv til en mistænkt eller tiltalt, som er frihedsberøvet, bør den pågældende advokat kunne stille spørgsmål til de kompetente myndigheder vedrørende de forhold, hvorunder vedkommende er frihedsberøvet.*

- (11h) *I tilfælde af den mistænkte eller tiltaltes fjerne geografiske opholdssted, f.eks. i oversøiske territorier, eller når medlemsstaten iværksætter eller deltager i militære operationer uden for den pågældende medlemsstat, har medlemsstaterne mulighed for midlertidigt at fravige den mistænkte eller tiltaltes ret til at få adgang til advokatbistand uden unødigt forsinkelse efter frihedsberøvelsen. Under en midlertidig fravigelse på dette grundlag har de kompetente myndigheder ikke ret til at afhøre den pågældende person eller gennemføre nogen af de efterforskningsmæssige eller bevissikrende foranstaltninger, der er fastsat i dette direktiv. Hvis ikke det er muligt at få umiddelbar adgang til en advokat på grund af den mistænkte eller tiltaltes fjerne geografiske opholdssted, bør medlemsstaterne sørge for kommunikation pr. telefon- eller videokonference, medmindre det er helt umuligt.*
- (11i) *Medlemsstaterne bør kun have mulighed for midlertidigt at fravige retten til adgang til advokatbistand i perioden forud for retssagen, når der i hastetilfælde er behov for at afværge alvorlige konsekvenser for en persons liv, frihed eller fysiske integritet. Under en midlertidig fravigelse på dette grundlag kan de kompetente myndigheder afhøre en mistænkt eller tiltalt uden advokatens tilstedeværelse, idet det forudsættes, at den mistænkte eller tiltalte er blevet underrettet om sin ret til ikke at udtale sig og kan udøve denne ret, og at afhøringen ikke skader retten til et forsvar, herunder retten til ikke at inkriminere sig selv. Afhøringen kan foretages med det ene formål og i det omfang det er nødvendigt for at indhente oplysninger, der er væsentlige for at afværge alvorlige konsekvenser for en persons liv, frihed eller fysiske integritet. Misbrug af denne fravigelse vil i princippet være til uoprettelig skade for retten til et forsvar.*
- (11j) *Medlemsstaterne bør også have mulighed for midlertidigt at fravige retten til adgang til advokatbistand i perioden forud for retssagen, når en øjeblikkelig indsats fra efterforskningsmyndighederne er bydende nødvendig for at forhindre væsentlig skade for en straffesag, især for at undgå ødelæggelse eller ændring af vigtige beviser eller for at undgå påvirkning af vidner. Under en midlertidig fravigelse på dette grundlag kan de kompetente myndigheder afhøre en mistænkt eller tiltalt uden advokatens tilstedeværelse, idet det forudsættes, at den mistænkte*

eller tiltalte er blevet underrettet om sin ret til ikke at udtale sig og kan udøve denne ret, og at afhøringen ikke skader retten til et forsvar, herunder retten til ikke at inkriminere sig selv. Afhøringen kan foretages med det ene formål og i det omfang det er nødvendigt for at indhente oplysninger, der er væsentlige for at forhindre væsentlig skade for en straffesag. Misbrug af denne fravigelse vil i princippet være til uoprettelig skade for retten til et forsvar.

- (11k) Det er vigtigt for den effektive udøvelse af retten til et forsvar og en væsentlig del af retten til en retfærdig rettergang, at kommunikationen mellem en mistænkt eller en tiltalt og dennes advokat er fortrolig. Medlemsstaterne bør derfor uden undtagelse respektere fortroligheden af møder og andre former for kommunikation mellem advokaten og den mistænkte eller tiltalte i forbindelse med udøvelsen af retten til adgang til advokatbistand som fastsat i dette direktiv. Dette direktiv berører ikke procedurerne til håndtering af situationer, hvor der på grundlag af objektive og faktuelle omstændigheder foreligger mistanke om, at advokaten er involveret i et strafbart forhold med den mistænkte eller tiltalte. En advokats kriminelle aktiviteter bør ikke betragtes som lovlig bistand til mistænkte eller tiltalte inden for rammerne af dette direktiv. Forpligtelsen til at respektere fortroligheden indebærer ikke blot, at medlemsstaterne bør afholde sig fra at forstyrre eller skaffe sig adgang til denne kommunikation, men også at medlemsstaterne, når mistænkte eller tiltalte er frihedsberøvet eller på anden vis opholder sig på et sted under statens kontrol, bør sikre, at rammerne for kommunikationen værn om og garanterer fortroligheden. Dette berører ikke de mekanismer, som er etableret i detentionscentre for at undgå, at der sendes forbudte genstande i breve til fanger, f.eks. sikkerhedsundersøgelser af korrespondance, forudsat at sådanne mekanismer ikke gør det muligt for de kompetente myndigheder at læse kommunikationen mellem den mistænkte eller tiltalte og dennes advokat. Dette direktiv berører heller ikke procedurer i national ret, ifølge hvilke forsendelse af korrespondance kan afvises, hvis afsenderen ikke indvilliger i, at korrespondancen først indgives til den kompetente domstol.*
- (11l) Dette direktiv bør ikke berøre brud på fortrolighed, som sker i forbindelse med en lovlig overvågning, som gennemføres af kompetente myndigheder. Dette direktiv*

bør heller ikke berøre arbejde, der udføres af eksempelvis nationale efterretningstjenester for at værne om den nationale sikkerhed i overensstemmelse med artikel 4, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union, eller som hører under anvendelsesområdet for artikel 72 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, i henhold til hvilken afsnit V om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed ikke er til hinder for, at medlemsstaterne kan udøve deres beføjelser med hensyn til opretholdelse af lov og orden og beskyttelse af den indre sikkerhed.

- (12) Mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, bør have ret til *uden unødigt forsinkelse at få mindst én* person efter deres eget valg, f.eks. et familiemedlem eller en arbejdsgiver, underrettet *om frihedsberøvelsen, idet det forudsættes, at dette ikke bør hindre, at straffesagen mod den pågældende person eller andre straffesager forløber korrekt. Medlemsstaterne kan træffe praktiske foranstaltninger i forbindelse med anvendelsen af denne ret, forudsat at sådanne foranstaltninger ikke er til skade for en effektiv udøvelse og for indholdet af den pågældende ret. Under begrænsede, ekstraordinære omstændigheder bør det dog være muligt midlertidigt at fravige denne ret, når det i lyset af sagens særlige omstændigheder er begrundet i tvingende hensyn som fastsat i dette direktiv. Hvis kompetente myndigheder overvejer at foretage en sådan midlertidig fravigelse i forhold til en specifik tredjemand, bør de først undersøge, om en anden tredjemand, udpeget af den mistænkte eller tiltalte, kan underrettes om frihedsberøvelsen.*
- (13) Mistænkte eller tiltalte *bør under frihedsberøvelsen* have ret til *uden unødigt forsinkelse* at kommunikere *med mindst én tredjemand, f.eks. et familiemedlem, som de har udpeget. Medlemsstaterne kan begrænse eller udsætte udøvelsen af denne ret, når det er bydende nødvendigt eller står i rimeligt forhold til operationelle krav. Disse krav kan f.eks. være et behov for at afværge alvorlige konsekvenser for en persons liv, frihed eller fysiske integritet, et behov for at forhindre skade for en straffesag, et behov for at forhindre strafbare handlinger, et behov for at afvente et retsmøde og et behov for at beskytte ofrene for forbrydelser. Hvis medlemsstaterne overvejer at begrænse eller udsætte udøvelsen af retten til at kommunikere med en specifik tredjemand, bør de først undersøge, om mistænkte*

eller tiltalte kan kommunikere med en anden tredjemand, som han har udpeget. Medlemsstaterne kan træffe praktiske foranstaltninger vedrørende tidspunktet for, midlerne til samt varigheden og hyppigheden af kommunikation med tredjemand, idet der tages hensyn til behovet for at opretholde god ro og orden, sikkerhed og trykthed på det sted, hvor personen er frihedsberøvet.

- (13a) *De rettigheder til konsulær bistand, der gælder for mistænkte og tiltalte, som frihedsberøves, er hjemlet i artikel 36 i Wienerkonventionen fra 1963 om konsulære forbindelser, hvor stater tildeles en ret til at have adgang til deres statsborgere. Dette direktiv giver *frihedsberøvede mistænkte eller tiltalte en tilsvarende ret*, hvis de ønsker det. *Diplomatiske myndigheder kan tilbyde konsulær beskyttelse, når de fungerer som konsulære myndigheder.**
- (13b) *Medlemsstaterne bør i deres nationale lovgivning klart fastsætte årsager til og kriterier for enhver midlertidig fravigelse af de rettigheder, som er fastsat i henhold til dette direktiv, og de bør gøre begrænset brug af disse fravigelser. Enhver midlertidig fravigelse, som tillades i dette direktiv, bør være proportionel, klart tidsbegrænset, ikke udelukkende være baseret på den påståede lovovertrædelses art eller grovhed og ikke være til hinder for en generelt retfærdig rettergang. Medlemsstaterne bør i deres nationale lovgivning klart fastsætte årsager til og kriterier for enhver midlertidig fravigelse af de rettigheder, som er fastsat i henhold til dette direktiv, og de bør gøre begrænset brug af disse fravigelser. Enhver midlertidig fravigelse, som tillades i dette direktiv, bør være proportionel, klart tidsbegrænset, ikke udelukkende være baseret på den påståede lovovertrædelses art eller grovhed og ikke være til hinder for en generelt retfærdig rettergang. Medlemsstaterne bør sikre, at når der er givet tilladelse til en midlertidig fravigelse i henhold til dette direktiv af en retslig myndighed, som hverken er en dommer eller en domstol, kan en domstol vurdere afgørelsen om at tillade den midlertidige fravigelse, i det mindste under selve retssagen.*
- (13c) *Uden at det berører national lovgivning, som kræver obligatorisk tilstedeværelse af eller bistand fra en advokat, bør en mistænkt eller tiltalt have mulighed for at give afkald på en ret, der er fastsat i dette direktiv, forudsat at den pågældende skriftligt*

eller mundtligt har modtaget klare og tilstrækkelige oplysninger i et enkelt og letforståeligt sprog om indholdet af den relevante ret og de mulige konsekvenser ved at give afkald på den. Ved forelæggelse af disse oplysninger bør der tages hensyn til den pågældende persons specifikke forhold, herunder personens alder samt mentale og fysiske tilstand.

- (13d) *Et afkald og omstændighederne, hvorunder det er givet, bør noteres ved hjælp af registreringsproceduren i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats ret. Dette bør ikke forpligte medlemsstaterne yderligere til at indføre nye mekanismer eller påføre dem yderligere administrative byrder.*
- (13e) *Det bør være muligt for en mistænkt eller tiltalt at tilbagekalde sit afkald på ethvert tidspunkt i løbet af straffesagen, og den pågældende person bør informeres om denne mulighed. Tilbagekaldelsen af et afkald bør træde i kraft fra det tidspunkt, hvor tilbagekaldelsen fandt sted. Derfor bør det ikke være nødvendigt igen at fortage afhøringer og eventuelle procedurehandlinger, som er blevet gennemført i den periode, hvor der er givet afkald på den berørte ret.*

I

- (21) Den person, der er omfattet af en europæisk arrestordre, bør have ret til adgang til advokatbistand i den fuldbyrdende medlemsstat, så den pågældende effektivt kan udøve sine rettigheder i henhold til Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne¹. Når advokaten deltager i en afhøring af den eftersøgte person, der gennemføres af en fuldbyrdende retslig myndighed, kan den pågældende i henhold til procedurerne i national lovgivning bl.a. stille spørgsmål, bede om tydeliggørelse og fremsætte erklæringer. Det forhold, at advokaten deltager, bør registreres i overensstemmelse med national lovgivning.
- (21a) *Eftersøgte personer bør have ret til at mødes i enrum med den advokat, der repræsenterer dem i den fuldbyrdende medlemsstat. Medlemsstaterne kan træffe praktiske foranstaltninger vedrørende varigheden og hyppigheden af disse møder,*

afhængigt af sagens særlige omstændigheder. Medlemsstaterne kan ligeledes træffe praktiske foranstaltninger for navnlig at sørge for advokatens og den eftersøgte persons sikkerhed på det sted, hvor mødet mellem advokaten og den eftersøgte finder sted. Alle disse foranstaltninger bør ikke være til skade for en effektiv udøvelse og for indholdet af den eftersøgte ret til at mødes med sin advokat.

(21b) Eftersøgte personer bør have ret til at kommunikere med den advokat, der repræsenterer dem i den fuldbyrdende medlemsstat. En sådan kommunikation kan finde sted på ethvert tidspunkt, herunder også inden udøvelsen af retten til at mødes med advokaten. Medlemsstaterne kan træffe praktiske foranstaltninger vedrørende varigheden, hyppigheden og midlerne til kommunikation mellem den eftersøgte person og dennes advokat, herunder vedrørende brugen af videokonference og anden kommunikationsteknologi for at muliggøre en sådan kommunikation, forudsat at sådanne foranstaltninger ikke er til skade for en effektiv udøvelse og for indholdet af den eftersøgte ret til at kommunikere med sin advokat.

(21c) Fuldbyrdende medlemsstater bør træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at en eftersøgt person er i stand til effektivt at udøve sin ret til adgang til advokatbistand i den fuldbyrdende medlemsstat, bl.a. ved at sørge for advokatbistand, når den pågældende person ikke har én, medmindre han har givet afkald på denne ret. Foranstaltningerne, herunder om nødvendigt med hensyn til retshjælp, bør fastsættes i national lovgivning. De kan bl.a. indebære, at de kompetente myndigheder sørger for advokatbistand på grundlag af en liste over tilgængelige advokater, hvorfra den eftersøgte kan vælge.

(21d) Når den kompetente myndighed i den udstedende medlemsstat underrettes om den eftersøgte persons ønske om at udpege en advokat i den pågældende medlemsstat, giver denne myndighed uden unødigt forsinkelse den eftersøgte person oplysninger, så det bliver lettere for ham at udpege en advokat dér. Sådanne oplysninger kan f.eks. omfatte en aktuel advokatliste eller navnet på en vagthavende advokat i den

---

¹ EFT L 190 af 18.7.2002, s. 1.

udstedende medlemsstat, som kan give oplysninger og rådgivning i sager angående den europæiske arrestordre. Medlemsstaterne kan anmode om, at det relevante advokatforbund udarbejder en sådan liste.

(21e) Proceduren for overgivelse er afgørende for samarbejdet i straffesager mellem medlemsstaterne. Overholdelse af tidsfristerne i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA er væsentlig for dette samarbejde. Selv om eftersøgte personer bør kunne udøve deres rettigheder fuldt ud i henhold til dette direktiv i sager vedrørende fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre, bør disse tidsfrister derfor overholdes.

■

(24) Så længe der ikke foreligger nogen lovgivningsmæssig *EU-retsakt* om retshjælp, bør ■ medlemsstaterne anvende deres *nationale lovgivning om* retshjælp, der bør være i overensstemmelse med chartret, EMRK og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis. ■

(25) *I overensstemmelse med* princippet om den effektive virkning af *EU-retten* *bør* medlemsstaterne indføre egnede *og* effektive retsmidler *for at beskytte de rettigheder, som dette direktiv* tillægger den enkelte.

■

(27) *Medlemsstaterne bør sikre, at retten til et forsvar og en retfærdig rettergang respekteres ved vurderingen af den mistænkte eller tiltaltes forklaringer eller af beviser, der er indhentet i strid med den pågældendes ret til adgang til advokatbistand, eller i tilfælde, hvor der er givet tilladelse til fravigelse af denne ret i henhold til dette direktiv. I denne forbindelse bør der tages hensyn til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis, som har fastsat, at ■ retten til et forsvar i princippet vil blive uopretteligt skadet, når inkriminerende forklaringer, der blev afgivet under politiets afhøring, uden at der var givet adgang til advokatbistand, bruges til at få den pågældende dømt.* Dette bør ikke berøre brugen af forklaringer til andre formål, som er tilladt i henhold til national lovgivning, såsom når det er nødvendigt for at tage hastende skridt i efterforskningen ■ for at undgå, at

der begås andre forbrydelser, eller at afværge alvorlige konsekvenser for et andet menneske, *eller når der er et hastende behov for at forhindre væsentlig skade for en straffesag, og hvor adgang til advokatbistand eller udsættelse af efterforskningen uopretteligt vil skade den igangværende efterforskning i forbindelse med grov kriminalitet. Dette bør heller ikke berøre anvendelsen af nationale regler eller systemer vedrørende antageligheden af bevismateriale og bør ikke forhindre medlemsstaterne i at opretholde et system, hvorefter alt eksisterende bevismateriale kan fremlægges for en domstol eller en dommer, uden at der på forhånd eller separat foretages en vurdering af antageligheden af bevismaterialet*

- (27a) *Omsorgspligten over for mistænkte eller tiltalte, der befinder sig i en potentielt svag position, er et grundprincip i et retfærdigt retsvæsen. Anklagemyndigheden, de retshåndhævende myndigheder og de retslige myndigheder bør derfor sørge for, at disse personer sættes i stand til effektivt at udøve deres rettigheder i dette direktiv f.eks. ved at tage hensyn til enhver potentiel sårbarhed, der påvirker deres evne til at gøre brug af retten til adgang til advokatbistand og til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse, og ved at tage hensigtsmæssige skridt til at sikre, at disse rettigheder garanteres.*

■

- (29) I dette direktiv overholdes de grundlæggende rettigheder og principper, som chartret anerkender ■, herunder forbuddet mod tortur og umenneskelig og nedværdigende behandling, retten til frihed og sikkerhed, respekten for privatliv og familieliv, retten til respekt for menneskets integritet, børns rettigheder, retten til integration af mennesker med handicap, retten til adgang til effektive retsmidler og til en upartisk domstol, uskyldsformodningen og retten til et forsvar. Direktivet skal gennemføres i overensstemmelse med disse rettigheder og principper.

- (29a) *Medlemsstaterne bør sikre, at dette direktivs bestemmelser, hvor de svarer til de rettigheder, der sikres ved EMRK, gennemføres i overensstemmelse med rettighederne i EMRK og som udviklet i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis.*

- (29b) *Dette direktiv fastsætter minimumsregler. Medlemsstaterne kan udvide rettighederne i dette direktiv for at sikre et højere beskyttelsesniveau. Et sådant højere beskyttelsesniveau må ikke udgøre en hindring for gensidig anerkendelse af retsafgørelser, som disse minimumsregler er fastsat for at fremme. Beskyttelsesniveauet bør aldrig være lavere end de standarder, der er fastsat i chartret og EMRK, som fortolket i Den Europæiske Unions Domstols og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis.*
- (30) Dette direktiv fremmer **børns** rettigheder og tager hensyn til Europarådets retningslinjer om børnevenlig retspleje, særlig bestemmelserne heri om den information og rådgivning, *der skal gives til børn*. Direktivet sikrer, at *mistænkte og tiltalte, herunder børn, skal have tilstrækkelig information* til at forstå følgerne af *at give afkald på en ret, der er fastsat i dette direktiv, og at afkaldet skal gives frivilligt og utvetydigt. Indehaveren af forældreansvaret* for et mistænkt eller tiltalt barn bør **■** underrettes så hurtigt som muligt om barnets *frihedsberøvelse og om årsagerne hertil. Hvis det er i strid med barnets tarv at udlevere sådanne oplysninger til indehaveren af forældreansvaret for et mistænkt eller tiltalt barn, bør en anden egnet voksen, f.eks. et familiemedlem, underrettes i stedet. Dette bør ikke berøre bestemmelser i den nationale lovgivning, som kræver, at alle specifikke myndigheder, institutioner og enkeltpersoner, navnlig dem, der er ansvarlige for beskyttelsen af børn og deres velfærd, underrettes om frihedsberøvelse af et barn. Medlemsstaterne bør afholde sig fra at begrænse eller udsætte udøvelsen af retten til at kommunikere med en tredjemand i forbindelse med mistænkte eller tiltalte børn, der frihedsberøves, undtagen under de mest ekstraordinære omstændigheder. Hvis der anvendes udsættelse, bør barnet dog ikke tilbageholdes i isolation, men have mulighed for at kommunikere med f.eks. en institution eller enkeltperson, der er ansvarlig for beskyttelsen af børn og deres velfærd.*
- (30a) *I overensstemmelse med den fælles politiske erklæring af 28. september 2011 fra medlemsstaterne og Kommissionen om forklarende dokumenter har medlemsstaterne forpligtet sig til i begrundede tilfælde at lade meddelelsen af gennemførelsesforanstaltninger ledsage af et eller flere dokumenter, der forklarer forholdet mellem et direktivs bestanddele og de tilsvarende dele i de nationale*

gennemførelsesinstrumenter. Med hensyn til dette direktiv finder lovgiveren, at fremsendelsen af sådanne dokumenter er begrundet.

■

- (32) *Målene for dette direktiv, nemlig fastsættelse af fælles minimumsregler for retten til adgang til advokatbistand og retten til at få en tredjemand underrettet om frihedsberøvelsen, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af omfanget af foranstaltningen bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går direktivet ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.*
- (33) *Med forbehold af artikel 4 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, deltager Det Forenede Kongerige og Irland ikke i vedtagelsen og anvendelsen af dette direktiv, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Det Forenede Kongerige og Irland ■ .*
- (34) I medfør af artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til traktaten om Den Europæiske Union og til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af dette direktiv, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark —

VEDTAGET DETTE DIREKTIV:

KAPITEL 1

Formål, anvendelsesområde

Artikel 1

Formål

Dette direktiv fastsætter *minimums*regler om de *rettigheder*, som mistænkte og tiltalte under straffesager og personer, som er genstand for sager i henhold til Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA ¹ (*sager angående en europæisk arrestordre*), har til at få adgang til advokatbistand og til *at få* en tredjemand *underrettet om frihedsberøvelsen*.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse *på mistænkte og tiltalte under straffesager* fra det tidspunkt, hvor de kompetente myndigheder i en medlemsstat ved officiel meddelelse eller på anden vis *har* underrettet personen om, at han er mistænkt eller tiltalt for at have begået et strafbart forhold, *og uanset om vedkommende er frihedsberøvet eller ej. Det* finder anvendelse indtil straffesagens afslutning, dvs. den endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt den mistænkte eller tiltalte har begået det strafbare forhold, herunder efter omstændighederne domsafsigelsen og afgørelsen i en eventuel appelsag.
2. Direktivet finder anvendelse på personer, der er genstand for sager angående *europæiske arrestordre*, **■** fra det tidspunkt, hvor de bliver anholdt i den fuldblyrdende *medlemsstat i overensstemmelse med artikel 11*.
- 2a. *Dette direktiv finder på samme betingelser som i stk. 1 også anvendelse på personer, som ikke er mistænkt eller tiltalt, men som under politiets eller en anden retshåndhævende myndigheds afhøring bliver mistænkt eller tiltalt.*
- 2b. *Uden at det berører retten til en retfærdig rettergang i forbindelse med mindre lovovertrædelser,*

---

¹ *EFT L 190 af 18.7.2002, s. 1.*

a) *hvis lovgivningen i en medlemsstat fastsætter, at andre myndigheder end en domstol med kompetence til afgørelse af straffesager kan pålægge sanktioner, og pålæggelsen af sådanne sanktioner kan appelleres til eller indbringes for en sådan domstol, eller*

b) *hvis frihedsberøvelse ikke kan idømmes som en sanktion,*

finder dette direktiv kun anvendelse på retssager ved en domstol med kompetence til afgørelse af straffesager.

Under alle omstændigheder finder direktivet anvendelse fuldt ud, når den mistænkte eller tiltalte frihedsberøves, uanset hvilken fase straffesagen befinder sig i.

KAPITEL 2

Retten til adgang til advokatbistand

Artikel 3

Retten til adgang til advokatbistand under straffesager

1. *Medlemsstaterne sikrer, at mistænkte og tiltalte har ret til adgang til advokatbistand på et tidspunkt og på en måde, der sætter den pågældende i stand til i praksis og effektivt at udøve sin ret til et forsvar.*
2. *Mistænkte eller tiltalte har ret til adgang til advokatbistand uden unødigt forsinkelse. Under alle omstændigheder har mistænkte eller tiltalte adgang til advokatbistand fra følgende tidspunkter, alt efter hvad der indtræffer først:*
  - a) *inden den pågældende afhøres af politiet eller af andre retshåndhævende eller retslige myndigheder*
  - b) *når efterforskende myndigheder eller andre kompetente myndigheder træffer efterforskningsmæssige eller andre bevissikrende foranstaltninger i overensstemmelse med stk. 3, litra c)*

- c) *uden unødigt forsinkelse efter frihedsberøvelsen*
- d) *i tilstrækkelig god tid inden den mistænkte eller tiltalte, der er blevet indstævnet for en domstol med kompetence til afgørelse af straffesager, giver møde for denne domstol.*

2a. *Retten til adgang til advokatbistand indebærer følgende:*

- a) *Medlemsstaterne sikrer, at en tiltalt eller mistænkt person har ret til at mødes i enrum og kommunikere med den advokat, der repræsenterer ham, herunder forud for afhøringer med politiet eller med andre retshåndhævende eller retslige myndigheder.*
- b) *Medlemsstaterne sikrer, at den mistænkte eller tiltalte har ret til sin advokats tilstedeværelse og effektive deltagelse under en afhøring. En sådan deltagelse sker i overensstemmelse med procedurerne i national ret, forudsat at disse procedurer ikke er til skade for en effektiv udøvelse og for indholdet af den pågældende rettighed. Når en advokat deltager i en afhøring, registreres dette i overensstemmelse med national ret.*
- c) *Medlemsstaterne sikrer, at den mistænkte eller tiltalte som minimum har ret til sin advokats deltagelse i forbindelse med følgende efterforskningsmæssige eller bevissikrende foranstaltninger, hvis disse foranstaltninger er fastsat i den pågældende nationale lovgivning, og hvis det kræves eller tillades, at den mistænkte eller tiltalte deltager i den pågældende foranstaltning:*
  - i) *konfrontationsparader*
  - ii) *konfrontationer*
  - iii) *forsøgsvis rekonstruktioner af gerningsstedet.*

2b. *Medlemsstaterne bestræber sig på at gøre almindelige oplysninger tilgængelige, således at det bliver lettere for mistænkte eller tiltalte at finde en advokat.*

Uanset bestemmelserne i national lovgivning vedrørende en advokats obligatoriske

tilstedeværelse træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, er i stand til effektivt at udøve deres ret til adgang til advokatbistand, medmindre de har givet afkald på denne ret i henhold til artikel 9.

- 2c. Under ekstraordinære omstændigheder og udelukkende i perioden forud for retssagen kan medlemsstaterne midlertidigt fravige anvendelsen af stk. 2, litra c), når den mistænkte eller tiltalte fjerner geografiske opholdssted gør det umuligt at sikre retten til adgang til advokatbistand uden unødigt forsinkelse efter frihedsberøvelsen.*
- 2d. Under ekstraordinære omstændigheder og udelukkende i perioden forud for retssagen kan medlemsstaterne midlertidigt fravige anvendelsen af de rettigheder, der er fastsat i stk. 3, når og i det omfang det i lyset af sagens særlige omstændigheder er begrundet i et eller flere af følgende tvingende hensyn:*
- a) et hastende behov for at afværge alvorlige konsekvenser for en persons liv, frihed eller fysiske integritet*
  - b) en øjeblikkelig indsats fra efterforskningsmyndighederne er bydende nødvendig for at forhindre væsentlig skade for en straffesag.*

Artikel 4

Fortrolighed

Medlemsstaterne respekterer fortroligheden af kommunikationen mellem en mistænkt eller tiltalt og dennes advokat i forbindelse med udøvelse af retten til adgang til advokatbistand som fastsat i dette direktiv. Dette inkluderer møder, korrespondance, telefonsamtaler og andre former for kommunikation, som er tilladt i henhold til national ret.

KAPITEL 3

Underretning af tredjemand om frihedsberøvelsen og kommunikation med tredjemand og konsulære myndigheder

Artikel 5

Retten til at få en tredjemand underrettet om frihedsberøvelsen

1. Medlemsstaterne sikrer, at *mistænkte eller tiltalte, som* frihedsberøves, *har* ret til *at få* mindst én person, *f.eks. et familiemedlem eller en arbejdsgiver, som de har udpeget, underrettet om frihedsberøvelsen uden unødigt forsinkelse, hvis de pågældende ønsker det.*
2. *Hvis den mistænkte eller tiltalte er et barn, sikrer medlemsstaterne, at indehaveren af forældreansvaret for barnet hurtigst muligt underrettes om frihedsberøvelsen og grundene hertil, medmindre det ville være i strid med barnets tarv; i så fald underrettes en anden egnet voksen. I dette stykke anses en person under 18 år for at være et barn.*
- 2a. *Medlemsstaterne kan midlertidigt fravige anvendelsen af de rettigheder, der er fastsat i stk. 1 og 2, når det i lyset af sagens særlige omstændigheder er begrundet i et af følgende tvingende hensyn:*
  - a) *et hastende behov for at afværge alvorlige konsekvenser for en persons liv, frihed eller fysiske integritet*
  - b) *et hastende behov for at forhindre en situation, hvor der kan ske væsentlig skade for en straffesag.*
- 2b. *Når medlemsstaterne midlertidigt fraviger anvendelsen af den ret, der er fastsat i stk. 2, sikrer de, at en myndighed, der er ansvarlig for beskyttelsen af børn og deres velfærd, uden unødigt forsinkelse underrettes om barnets frihedsberøvelse.*

Artikel 5a

Retten til under frihedsberøvelse at kommunikere med tredjemand

1. *Medlemsstaterne sikrer, at mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, har ret til*

uden unødigt forsinkelse at kommunikere med mindst én tredjemand, f.eks. et familiemedlem, som de har udpeget.

2. *Medlemsstaterne kan begrænse eller udsætte udøvelsen af denne ret, når det er bydende nødvendigt eller står i rimeligt forhold til operationelle krav.*

Artikel 6

Retten til at kommunikere med konsulære [ ] myndigheder

1. Medlemsstaterne sikrer, at *mistænkte eller tiltalte [ ]*, som frihedsberøves, og som ikke er deres statsborgere, har ret til at få de konsulære [ ] myndigheder fra den stat, hvor de pågældende er statsborgere, *underrettet om frihedsberøvelsen uden unødigt forsinkelse* og ret til at kommunikere med *disse myndigheder, hvis de mistænkte eller tiltalte ønsker det. Når mistænkte eller tiltalte har to eller flere statsborgerskaber, kan de dog vælge, hvilke konsulære myndigheder der eventuelt skal underrettes om frihedsberøvelsen, og hvem de ønsker at kommunikere med.*
  - 1a. *Mistænkte eller tiltalte har også ret til at modtage besøg af deres konsulære myndigheder, ret til at tale og korrespondere med dem og ret til, at deres konsulære myndigheder sørger for retlig repræsentation, forudsat at disse myndigheder er enige heri, og at de pågældende mistænkte eller tiltalte ønsker det.*
  - 1b. *Udøvelsen af rettighederne i denne artikel kan reguleres i national lovgivning eller nationale procedurer, forudsat at sådan lovgivning og sådanne procedurer gør det muligt, at formålet med disse rettigheder kan opfyldes fuldt ud.*

KAPITEL 4

Fravigelser og afkald

Artikel 8

Generelle betingelser for anvendelse af midlertidige fravigelser

1. *Enhver midlertidig fravigelse i henhold til artikel 3, stk. 5 og 6, og artikel 5, stk. 3,*

a) skal være *proportionel og må ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt*

aa) *skal være klart tidsbegrænset*

b) må ikke udelukkende være baseret på den påståede lovovertrædelses art eller grovhed, *og*

■

e) må ikke være til hinder for en *generelt* retfærdig rettergang.

■

2. *Midlertidige fravigelser i henhold til artikel 3, stk. 5 og 6, kan kun ske på grundlag af en behørigt begrundet afgørelse truffet ■ fra sag til sag enten af en retslig myndighed eller af en anden kompetent myndighed, forudsat at denne afgørelse kan underkastes judiciel kontrol. Den behørigt begrundede afgørelse skal registreres i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats lovgivning.*

3. *Midlertidige fravigelser i henhold til artikel 5, stk. 3, må udelukkende tillades fra sag til sag enten af en retslig myndighed eller af en anden kompetent myndighed, forudsat at denne afgørelse kan underkastes judiciel kontrol.*

Artikel 9

Afkald på rettigheder

1. Uden at det berører national lovgivning, *der kræver*, at en advokat skal være til stede eller yde bistand, *sikrer medlemsstaterne i forbindelse med* afkald på en ret som omhandlet i ■ *artikel 3 og 11* ■ :

a) at den mistænkte eller tiltalte *mundtligt eller skriftligt har fået klare og tilstrækkelige oplysninger i et enkelt og letforståeligt sprog om indholdet af den relevante rettighed og de mulige* konsekvenser ved *at give afkald på den, og*

■

c) at afkaldet gives frivilligt og utvetydigt.

2. Afkaldet, *som kan gives skriftligt eller mundtlig, skal ligesom* omstændighederne, hvorunder *det* er givet, *noteres ved anvendelse af registreringsproceduren* i overensstemmelse med den pågældende medlemsstats lovgivning.
3. Medlemsstaterne sikrer, at et afkald siden kan tilbagekaldes på et hvilket som helst *tidspunkt under straffesagen, og at den mistænkte eller tiltalte underrettes om denne mulighed. En tilbagekaldelse af et afkald træder i kraft fra det tidspunkt, hvor tilbagekaldelsen fandt sted.*

KAPITEL 5

Sager angående europæiske arrestordrer

Artikel 11

Retten til adgang til advokatbistand under sager angående europæiske arrestordrer

1. Medlemsstaterne sikrer, at *en person, der kræves overgivet i henhold til* Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA, har ret til at få adgang til advokatbistand *i den fuldbyrdende medlemsstat* ved anholdelsen i henhold til den europæiske arrestordre █ .
2. For så vidt angår indholdet af retten til at få adgang til advokatbistand █ i den fuldbyrdende medlemsstat, *har den eftersøgte person følgende rettigheder i denne medlemsstat:*
  - a) ret til at få adgang til advokatbistand i så lang tid og på en sådan måde, at han effektivt kan udnytte sine rettigheder, *og under alle omstændigheder uden unødigt forsinkelse efter frihedsberøvelsen*
  - b) ret til at mødes *og kommunikere* med den advokat, der repræsenterer ham
  - c) ret til *sin advokats* tilstedeværelse *og i overensstemmelse med procedurerne i national ret deltagelse under den fuldbyrdende retslige myndigheds afhøring af den eftersøgte person. Når advokaten deltager i en afhøring, skal dette registreres i overensstemmelse* med national ret.

- I**
- 2a. *Rettighederne i dette direktivs artikel 4, 5, 5a, 6, 9 og - når der anvendes en midlertidig fravigelse i henhold til artikel 5, stk. 3 - artikel 8 finder tilsvarende anvendelse på sager angående europæiske arrestordre i den fuldbyrdende medlemsstat.*
- 2b. *Den kompetente myndighed i den fuldbyrdende medlemsstat underretter uden unødigt forsinkelse efter frihedsberøvelsen den eftersøgte person om, at han har ret til at udpege en advokat i den udstedende medlemsstat. Denne advokat i den udstedende medlemsstat har som formål at bistå advokaten i den fuldbyrdende medlemsstat ved at give ham oplysninger og rådgivning med henblik på at sikre den eftersøgte person en effektiv udøvelse af sine rettigheder i henhold til Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA.*
- 2c. *Hvis den eftersøgte person ønsker at udøve denne rettighed og ikke allerede har en advokat i den udstedende medlemsstat, underretter den kompetente myndighed i den fuldbyrdende medlemsstat straks den kompetente myndighed i den udstedende medlemsstat. Den kompetente myndighed i den udstedende medlemsstat giver uden unødigt forsinkelse den eftersøgte person oplysninger, således at det bliver lettere for denne at udpege en advokat dér.*
- 2d. *En eftersøgt persons ret til at udpege en advokat i den udstedende medlemsstat, som kan bistå dennes advokat i den fuldbyrdende medlemsstat, berører ikke de frister, der er fastsat i Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA, eller den fuldbyrdende retslige myndigheds forpligtelse til at træffe afgørelse om overgivelse af den pågældende person inden for disse frister og på de betingelser, der er fastsat i denne rammeafgørelse.*

KAPITEL 6

Almindelige og afsluttende bestemmelser

Artikel 12

Retshjælp

Dette direktiv berører ikke national lovgivning om retshjælp, der finder anvendelse i overensstemmelse med charteret og EMRK.

Artikel 13

Retsmidler

1. Medlemsstaterne sikrer, at ***mistænkte og tiltalte under straffesager samt eftersøgte personer i sager angående europæiske arrestordrer har effektive retsmidler i henhold til national ret mod tilsidesættelse af deres rettigheder i henhold til dette direktiv.***

I

3. ***Uden at det berører nationale regler og systemer vedrørende antageligheden af bevismateriale, sikrer medlemsstaterne under straffesager ved vurderingen af den mistænkte eller tiltalte forklaringer eller af beviser, der er indhentet i strid med den pågældendes ret til adgang til advokatbistand, eller i tilfælde, hvor der er givet tilladelse til fravigelse af denne ret i henhold til artikel 3, stk. 6, at retten til et forsvar og en retfærdig rettergang respekteres.***

Artikel 13a

Sårbare personer

Medlemsstaterne sikrer, at der ved anvendelsen af dette direktiv tages hensyn til sårbare mistænkte og sårbare tiltalte personers særlige behov.

Artikel 14

Forholdet til det eksisterende beskyttelsesniveau

Intet i dette direktiv må fortolkes således, at det indebærer en begrænsning i eller undtagelse

fra de rettigheder og proceduremæssige garantier, *der er sikret i henhold til chartret, EMRK og andre relevante folkeretlige regler eller retsregler i medlemsstaterne, der giver et højere beskyttelsesniveau.*

Artikel 15

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest [**36 måneder** efter direktivets offentliggørelse i EUT]. *De underretter straks Kommissionen herom.*

3. *Disse foranstaltninger* skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

3a. *Medlemsstaterne tilsender Kommissionen teksten til de foranstaltninger i national ret, som de vedtager på det område, der er omfattet af dette direktiv.*

Artikel 15a

Rapport

Kommissionen fremsender senest [36 måneder efter den i artikel 15, stk. 1 omhandlede frist for gennemførelsen af direktivet] en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet med en vurdering af, i hvilket omfang medlemsstaterne har truffet de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme dette direktiv, herunder en evaluering af anvendelsen af artikel 3, stk. 6, sammenholdt med artikel 8, stk. 1 og 2, om nødvendigt ledsaget af lovgivningsforslag.

Artikel 16

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 17

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand

BEGRUNDELSE

Europa-Parlamentet har i lang tid opfordret til en stærkere beskyttelse af rettighederne for på den ene side ofrene for forbrydelser og på den anden side de mistænkte og tiltalte. Efter at det ikke lykkedes at vedtage forslaget til rammeafgørelsen om visse proceduremæssige rettigheder i straffesager, der var fremsat af Europa-Kommissionen i 2004, opfordrede Europa-Parlamentet med vedtagelsen den 7. maj 2007 af Pagano-betænkningen kraftigt til en ambitiøs retsakt om retsgarantier i straffesager.

Europa-Parlamentets budskab blev fulgt op, og på initiativ af det svenske formandskab vedtog Rådet i november 2009 en køreplan med henblik på at styrke den mistænkte eller tiltaltes proceduremæssige rettigheder i straffesager, hvilket ændrede Europa-Kommissionens oprindelige tilgang, hvor målet var vedtagelsen af et horisontalt og omfattende instrument, til en mindre ambitiøs, men måske mere realistisk trinvis fremgangsmåde, der omfatter følgende foranstaltninger:

- A. Oversættelse og tolkning
- B. Oplysninger om rettigheder og om tiltalen
- C. Juridisk rådgivning og retshjælp,
- D. Kommunikation med pårørende, arbejdsgivere og konsulære myndigheder,
- E. Særlig beskyttelse af mistænkte eller tiltalte, som er sårbare
- F. Grønbog om varetægtsfængsling.

Køreplanen er blevet en integreret del af Stockholmprogrammet. Den angiver tydeligt, at listen over foranstaltninger ikke er udtømmende.

Foranstaltningerne i køreplanen er allerede delvist på plads. Direktivet om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager blev vedtaget den 20. oktober 2010, og direktivet om ret til information under straffesager er nu færdigt og afventer offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende.

Forslaget til direktiv om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation ved anholdelse blev vedtaget af Europa-Kommissionen den 12. juli 2011 og er det tredje skridt i gennemførelsen af køreplanen. Det samler den del af foranstaltning C, der vedrører retten til juridisk rådgivning, og foranstaltning D om retten til kommunikation med pårørende, arbejdsgivere og konsulære myndigheder.

Forslaget fastsætter det hovedprincip, at alle mistænkte eller tiltalte bør have adgang til advokatbistand hurtigst muligt, i tide og på en måde, så de effektivt kan benytte deres ret til forsvar. I forslaget præciseres det også, at disse rettigheder under alle omstændigheder bør

gives inden starten på ethvert forhør, når der træffes en processuel foranstaltning eller en foranstaltning til indhentning af beviser, og i tilfælde af frihedsberøvelse. Forslaget identificerer indholdet af retten, understreger, at møder mellem den mistænkte eller tiltalte og advokaten skal være fortrolige, opregner de tilladte undtagelser fra det generelle princip og fastsætter reglerne i forbindelse med afkald på retten til advokatbistand.

For så vidt angår retsmidlerne, har forslaget til formål at sikre, at der findes effektive retsmidler, og især at den mistænkte eller tiltalte i tilfælde af en tilsidesættelse af retten til adgang til advokatbistand bliver stillet i den samme situation, som hvis tilsidesættelsen ikke var sket, og navnlig at en forklaring eller et bevis, der er indhentet i strid med retten til advokatbistand, ikke må anvendes, medmindre brugen af disse beviser ikke vil skade forsvarets rettigheder.

Det samme princip finder anvendelse på personer, der ikke er mistænkt eller tiltalt, hvis de pågældende under en afhøring foretaget af politiet eller den retshåndhavende myndighed bliver mistænkt eller tiltalt.

Kommissionens forslag fastsætter ikke særlige bestemmelser om retshjælp. Det indeholder kun en generel henvisning til retshjælp og en bestemmelse om, at medlemsstaterne ikke kan anvende bestemmelser om retshjælp, der er mindre gunstige end dem, der på nuværende tidspunkt gælder for adgang til advokatbistand i henhold til dette direktiv.

To bestemmelser vedrører retten til at kommunikere ved anholdelse og retten til at kommunikere med konsulære eller diplomatiske myndigheder.

ORDFØRERENS HOLDNING

Selv om der findes fælles principper og minimumsstandarder i henhold til den europæiske menneskerettighedskonvention og EU's charter, afviger bestemmelser om adgang til advokatbistand betydeligt fra hinanden i de forskellige medlemsstater.

Adgangen til et effektivt forsvar i straffesager har forskelligt omfang i medlemsstaterne og afhænger både af det særlige retssystem og dets anvendelse i praksis, hvilket har en indirekte men betydelig indvirkning på EU's politik vedrørende gensidig tillid og anerkendelse.

Bestemmelserne i den europæiske konvention om menneskerettigheder og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis er ikke ensartet gennemført og respekteret af medlemsstaterne, hvilket giver anledning til divergerende standarder i hele Den Europæiske Union.

Parlamentet har flere gange udtalt, at der er et behov for at styrke de proceduremæssige rettigheder for mistænkte og tiltalte, og understreger nødvendigheden af at finde den rette balance mellem frihed, sikkerhed og retfærdighed.

Behovet for at forbedre den gensidige tillid blev endnu mere påtrængende med gennemførelsen af programmet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser i en straffesag. Lovgivning, der er blevet vedtaget på EU-plan i løbet af det sidste par år, har forbedret effektiviteten af retsforfølgning og fuldbyrdelse af straffedomme i hele EU, men der er dog enighed om, at manglen på foranstaltninger på EU-plan for at fremme borgernes rettigheder

som mistænkte eller tiltalte i en straffesag i en anden medlemsstat har skabt en følelse af ubalance i EU's politik på retsområdet.

Efter ordførerens opfattelse burde sådanne instrumenter være blevet vedtaget før gennemførelsen af princippet om gensidig anerkendelse og de hertil knyttede foranstaltninger.

Borgerne skal kunne have tillid til, at deres rettigheder respekteres fuldt ud, og deres sikkerhed er garanteret, når de rejser, og at de har de samme rettigheder i alle medlemsstaterne.

Dette direktivs anvendelsesområde bør være bredt nok til at undgå misbrug, men på samme tid sikre, at det ikke er til hinder for en effektiv retspleje.

Mistænkt og tiltalt har ret til adgang til advokatbistand bør være et overordnet princip fra den tidligste fase i straffesagen.

For at mistænkte eller anklagede borgere kan være i stand til at forsvare sig ordentligt over for efterforskningsmyndigheder og under retssagen, er den mistænkte eller tiltalt behøvet adgang til advokatbistand og effektiviteten af denne ret til adgang et centralt element.

Uden en passende adgang til advokatbistand vil den effektive udøvelse af andre forsvarsrettigheder forblive illusorisk.

Direktivet vil blive gennemført i alle medlemsstaterne uanset deres retssystemer og således sikre de samme standarder i hele Europa.

Ved gennemførelsen af dette direktiv bør de standarder, der anvendes i medlemsstaterne, under ingen omstændigheder være ringere end dem, der er fastsat i konventionen og i charteret, således som de er udviklet i den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis.

Udkastet til betænkning bygger på følgende ideer:

- Der bør bevares en vis grad af overensstemmelse med foranstaltningerne A og B, der allerede er vedtaget, hvilket er grunden til ændringsforslaget til artikel 2, stk. 3.

- Retten til advokatbistand bør være vid og gives på et tidligt stadium af sagen, uden at det medfører forsinkelser i efterforskningen. Som det blev understreget i de foreslåede ændringer til artikel 3, bør denne ret tildeles uafhængigt af frihedsberøvelsen, hvis personen afhøres af retshåndhævende myndigheder eller andre kompetente myndigheder, og i hvert fald fra det øjeblik personen er indstævnet for en domstol med kompetence til afgørelse i straffesager. Derudover bør den mistænkte eller tiltalt have ret til at mødes og kommunikere med advokaten (ændringsforslag til artikel 4, stk. 1).

- Hvad angår advokatens deltagelse i foranstaltninger til efterforskning eller indhentning af beviser, når national ret kræver, at den mistænkte eller tiltalt er til stede under foranstaltningerne, eller giver den pågældende ret til at være til stede, bør advokaten, når han er blevet udpeget, kunne anmode om at modtage underretning om gennemførelsen af sådanne foranstaltninger, og denne underretning skal registreres i overensstemmelse med

registreringsproceduren i den pågældende medlemsstats lovgivning. Advokatens fravær bør dog ikke forhindre de kompetente myndigheder i at udføre disse handlinger, såfremt underretningen er udført korrekt.

- For at den mistænkte eller tiltalte effektivt kan udøve retten til forsvar, bør der ikke være nogen begrænsning i varigheden og hyppigheden af møderne mellem den pågældende og dennes advokat (ændring af artikel 4, stk. 5) samt i deres fortrolighed (ændringsforslag til artikel 7). Samme princip bør gælde for artikel 8, samtidig med at en anden kompetent myndighed end den kompetente retslige myndighed bør kunne fravige retten til at få adgang til advokatbistand, forudsat at denne afgørelse kan underkastes retslig prøvelse. Retten til at informere konsulære myndigheder bør ikke kunne fraviges.

- Hvad angår bestemmelser om afkald, er formålet med udkastet til betænkning at fjerne den forudgående juridisk rådgivning om konsekvenserne af afkaldet, hvilket kan være urimeligt og føre til forsinkelser i straffesagen.

- Pligten til at kontrollere forholdene under frihedsberøvelsen bør varetages af de offentlige myndigheder og ikke af advokaten, hvilket understreges med ændringsforslaget til artikel 4, stk. 4.

- Det bør præciseres, at en person under 18 år i dette direktiv bør betragtes som et barn (ændringsforslag til artikel 5). Integrering af rettigheder for mistænkte eller tiltalte, som er sårbare, i dette forslag, er af allerstørste betydning, og derfor bør de rettigheder, der gælder for børn i overensstemmelse med bestemmelserne i dette direktiv udvides til at omfatte denne særlige kategori af personer.

- For at sikre overensstemmelse med de relevante bestemmelser i direktivet om ret til information under straffesager, er retten til kommunikation ved anholdelse blevet erstattet med retten til at få en tredjemand underrettet. En mistænkt eller tiltalt, der er frihedsberøvet, skal derfor have ret til at få mindst en person, som f.eks. et familiemedlem eller en arbejdsgiver efter eget valg, underrettet om frihedsberøvelsen.

- Eftersom artikel 12, stk. 2, der henviser til retshjælp, kan have en betydelig indvirkning på retssystemerne i en række medlemsstater, synes det mere relevant at behandle dette spørgsmål i forbindelse med den fremtidige foranstaltning om retshjælp. Så længe der ikke findes konkrete regler om retshjælp i dette direktiv, bør det faktisk undgås at fastsætte principper, som vil kunne være til hinder for sådanne konkrete regler, der vil være genstand for et fremtidigt instrument. Kommissionen har anført, at spørgsmålet om retshjælp er yderst komplekst, og at de nuværende oplysninger er meget ufuldstændige. Det ville derfor have krævet langt mere tid at udarbejde forslaget, hvis retshjælp var blevet omfattet, hvilket ikke ville have været hensigtsmæssigt i betragtning af behovet for en indsats for denne vigtige rettighed.

20.12.2011

UDTALELSE FRA RETSUDVALGET

til Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation ved anholdelse
(COM(2011)0326 – C7-0157/2011 – 2011/0154(COD))

Ordfører for udtalelse: Jan Philipp Albrecht

KORT BEGRUNDELSE

Indledning

Den europæiske menneskerettighedskonvention og EU's charter om grundlæggende rettigheder knæsetter grundlæggende rettigheder til et forsvar, såsom retten til at have adgang til advokatbistand, retten til tolkning og oversættelse, retten til at blive informeret om tiltalen, retten til en regelmæssig prøvelse af lovligheden af frihedsberøvelsen og retten til at blive stillet for en domstol, men indeholder kun begrænsede oplysninger om, hvorledes disse rettigheder skal beskyttes i praksis.

Formålet med det foreliggende kommissionsforslag er at forbedre de rettigheder, som mistænkte og tiltalte personer har til at få adgang til advokatbistand under straffesager (artikel 3 og 4), og retten til ved anholdelse at kommunikere med en tredjepart såsom en pårørende, en arbejdsgiver eller en konsulær myndighed (artikel 5 og 6). Et begrænset antal fravigelser fra disse rettigheder er fastsat i artikel 8. Direktivforslaget indeholder også bestemmelse om retten til adgang til advokatbistand under sager angående europæiske arrestordre (artikel 11).

Forslaget er tredje etape i en række foranstaltninger, som er fastsat i køreplanen med henblik på at styrke mistænkte eller tiltalte personers proceduremæssige rettigheder i straffesager¹, der endvidere omfatter ret til oversætter- og tolkebistand², ret til information under straffesager³, ret til juridisk rådgivning og retshjælp, særlig beskyttelse af mistænkte eller tiltalte, som er

---

¹ Det Europæiske Råds konklusioner, 10.-11. december 2009; Rådets resolution af 30. november 2009 om en køreplan med henblik på at styrke mistænkte eller tiltalte personers proceduremæssige rettigheder i straffesager, 2009/C 295/1, EUT C 295/1 af 4.12.2009.

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/64/EU af 20. oktober 2010 om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager, EUT L 280 af 26.10.2010.

³ COM(2010) 392.

sårbare, og en grøn bog om varetægtsfængsling¹.

Fælles minimumsregler vedrørende retten til at have adgang til advokatbistand og retten til at kommunikere ved anholdelse burde udgøre det rette grundlag for gensidig anerkendelse af retsafgørelser i straffesager, forhindre tvang fra efterforskningsmyndighedernes side, sikre ligestilling mellem anklager og forsvarer og undgå rettergangsfejl.

Ordførerens holdning

Ordføreren for udtalelsen glæder sig over Kommissionens forslag. Hurtig adgang til advokatbistand er en særdeles vigtig forudsætning for, at den mistænkte eller tiltalte kan udøve sin ret til forsvar effektivt, og for at sikre foreneligheden med de grundlæggende rettigheder, der er fastlagt i chartret og i den europæiske menneskerettighedskonvention.

Der bør gives adgang til advokatbistand fra en fysisk tilstedeværende advokat, inden politiet eller andre retshåndhævende myndigheder indleder nogen form for afhøring, eftersom det er fra det tidspunkt, at den mistænkte eller tiltalte ret til forsvar kan blive påvirket i negativ retning². Ordføreren understreger også betydningen af, at der gives adgang til advokatbistand, inden der træffes foranstaltninger til indsamling af beviser i form af f.eks. udtagning af blodprøver eller dna-prøver eller undersøgelser af kroppens hulrum.

Ordføreren kan ikke acceptere argumentet om, at tilstedeværelsen af en advokat og det, at denne gives ret til at mødes med mistænkte, til at foretage henvendelser og til at tjekke mistænkte velfærd, betragtes som hindringer for efterforskningen. Ordføreren understreger, at enhver fravigelse fra disse rettigheder bør være begrundet i tvingende årsager og ikke alene i den påståede lovovertrædelses grovhed og bør stå i et rimeligt forhold til formålet med den, være tidsbegrænset og ikke være til hinder for en retfærdig rettergang. Desuden bør fravigelser ske på grundlag af en begrundet afgørelse truffet af en retslig myndighed efter en konkret vurdering af sagens omstændigheder. Den mistænkte eller tiltalte forklaringer og beviser, der er indhentet i strid med hans/hendes ret til adgang til advokatbistand, eller hvor denne ret kunne fraviges, bør ikke på noget tidspunkt under sagens forløb bruges som beviser imod ham/hende.

Retten til at kommunikere ved anholdelse indebærer, at det er muligt for en tredjepart at tage sig af den mistænkte eller tiltalte persons anliggender, mens denne er varetægtsfængslet. Børn bør have ret til tilstedeværelsen af en forælder, værge eller anden egnet voksen, som kan hjælpe dem med at forstå, hvad der sker. Om nødvendigt bør denne ret udvides til at omfatte andre sårbare mistænkte personer. Al kommunikation mellem den mistænkte eller tiltalte og dennes advokat bør være fortrolig, uden mulighed for fravigelse.

Parlamentet har gennem de senere år hyppigt givet udtryk for sin utilfredshed med udstedelsen af europæiske arrestordre for småforbrydelser eller afholdelsen af forhør i stedet for gennemførelsen af efterforskninger og de heraf følgende lange perioder med unødvendig varetægtsfængsling i andre medlemsstater³. Ordføreren går stærkt ind for ordningen med

---

¹ 14.6.2011, COM(2011) 327, Grøn bog om styrkelse af den gensidige tillid inden for det europæiske retlige område – en grøn bog om anvendelse af EU-lovgivningen om frihedsberøvelse på det strafferetlige område.

² Se *Salduz mod Tyrkiet* [2008] ECHR 1542.

³ Se plenarmødedebatten den 8. juni 2011 om den europæiske arrestordre [her](#).

"dobbelt forsvar" som fastsat i artikel 11 med det formål at sikre, at der på et så tidligt tidspunkt som muligt skabes klarhed omkring eller træffes afgørelse i mindre alvorlige sager.

ÆNDRINGSFORSLAG

Retsudvalget opfordrer Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender, som er korresponderende udvalg, til at optage følgende ændringsforslag i sin betænkning:

Ændringsforslag 1

Forslag til direktiv

Titel 1

Kommissionens forslag

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation ved anholdelse

Ændringsforslag

(Vedrører ikke den danske tekst)

Ændringsforslag 2

Forslag til direktiv

Titel 1

Kommissionens forslag

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation *ved* anholdelse

Ændringsforslag

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation *i tilfælde af* anholdelse

Ændringsforslag 3

Forslag til direktiv

Artikel 2 – stk. 1

Kommissionens forslag

1. Direktivet finder anvendelse *fra det tidspunkt, hvor* de kompetente myndigheder i en medlemsstat ved en officiel erklæring eller på anden måde gør personen bekendt med, at han er mistænkt

Ændringsforslag

1. Direktivet finder anvendelse *i tilfælde, hvor* de kompetente myndigheder i en medlemsstat ved en officiel erklæring eller på anden måde gør personen bekendt med, at han er mistænkt eller tiltalt for at have

eller tiltalt for at have begået et strafbart forhold, og indtil straffesagens afslutning i betydningen den endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt den mistænkte eller tiltalte har begået det strafbare forhold, herunder efter omstændighederne domsafsigelsen og afgørelsen i en eventuel appelsag.

begået et strafbart forhold, og indtil straffesagens afslutning i betydningen den endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt den mistænkte eller tiltalte har begået det strafbare forhold, herunder efter omstændighederne domsafsigelsen og afgørelsen i en eventuel appelsag.

Ændringsforslag 4

Forslag til direktiv Artikel 2 a (ny)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

Artikel 2a

Definitioner

Ia. I dette direktiv forstås ved:

a) "barn": en mistænkt eller tiltalt person under 18 år eller, hvis der ikke foreligger noget entydigt bevis for personens alder, en mistænkt eller tiltalt person, der forekommer at være under 18 år

b) "advokat": en person, der er bemyndiget til at udøve sin faglige virksomhed under en af nedenstående faglige titler:

Belgien - Avocat/Advocaat/Rechtsanwalt

Bulgarien - Адвокат

Danmark - Advokat

Tyskland - Rechtsanwalt

Irland - Barrister/Solicitor

Grækenland - Δικηγόρος

*Spanien - Abogado/Advocat/Avogado/
Abokatu*

Frankrig - Avocat

*Italien - Avvocato/praticante avvocato
abilitato*

Luxembourg - Avocat

Nederlandene - Advocaat

Østrig - Rechtsanwalt

Portugal - Advogado

Rumænien - Avocat

Finland - Asianajaja/Advokat

Sverige - Advokat

*Det Forenede Kongerige -
Advocate/Barrister/Solicitor*

c) "afhøring": den officielle afhøring af en person vedrørende personens indblanding eller formodede indblanding i en strafbar handling/strafbare handlinger, foretaget af de rette retshåndhævende myndigheder på en politistation eller andet passende sted.

Dette direktiv omfatter ikke foreløbig afhøring foretaget af politiet eller andet personale ved de retshåndhævende myndigheder umiddelbart efter pågribelsen af en mistænkt person og med det formål at afgøre, hvorvidt der bør indledes en efterforskning, eller om der er sikkerhedsmæssige problemer.

Ændringsforslag 5

Forslag til direktiv

Artikel 3 – stk. 1 – indledning

Kommissionens forslag

1. Medlemsstaterne sikrer, at *mistænkte og tiltalte kan få advokatbistand fra en fysisk tilstedeværende advokat* snarest muligt og i det mindste:

Ændringsforslag

1. *Hvis og i det omfang mistænkte eller tiltalte kræver adgang til advokatbistand*, sikrer medlemsstaterne, at *de gives en sådan adgang* snarest muligt og i det mindste:

Ændringsforslag 6

Forslag til direktiv

Artikel 3 – stk. 1 – litra a

Kommissionens forslag

a) inden *politiets eller andre retshåndhævende myndigheder påbegynder* en afhøring

Ændringsforslag

a) inden *påbegyndelsen af* en afhøring, *uanset om personen er frihedsberøvet eller ej*

Ændringsforslag 7

Forslag til direktiv

Artikel 3 – stk. 1 – litra b

Kommissionens forslag

b) når der træffes en processuel foranstaltning eller en foranstaltning til indhentning af beviser, *og national ret kræver, at den mistænkte eller tiltalte er til stede, eller giver den pågældende ret til at få mulighed herfor, medmindre dette ville være til skade for opnåelsen af beviserne*

Ændringsforslag

b) når der træffes en processuel foranstaltning eller en foranstaltning til indhentning af beviser, *undtagen hvis og i det omfang den person, der træffer en processuel foranstaltning eller en foranstaltning til indhentning af beviser, har god grund til at tro, at beviserne vil blive forvansket, bortskaffet eller ødelagt, inden advokaten når frem*

Begrundelse

Visse foranstaltninger til indhentning af beviser, f.eks. udtagning af blodprøver eller dna-prøver eller undersøgelser af kroppens hulrum, er af yderst nærgående karakter, og i disse tilfælde kan adgang til advokatbistand ikke underkastes national lov.

Ændringsforslag 8

Forslag til direktiv

Artikel 3 – stk. 2 a (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

2a. Dette direktiv berører ikke ydelse af juridisk telefonrådgivning i meget begrænsede tilfælde vedrørende lovovertrædelser, der ikke kan straffes med fængsel, og hvor der ikke er nogen risiko for selvinkriminering eller tvang fra

Ændringsforslag 9

Forslag til direktiv Artikel 4 – stk. 2

Kommissionens forslag

2. Advokaten skal have ret til at være til stede under alle afhøringer og retsmøder. Han skal have ret til at stille spørgsmål, bede om forklaringer og afgive udtalelser, og disse skal noteres på sagen i overensstemmelse med national ret.

Ændringsforslag

2. Advokaten skal have ret til at være til stede under alle afhøringer og retsmøder, ***uanset om personen er frihedsberøvet eller ej.*** Han ***eller hun*** skal have ret til at stille spørgsmål, bede om forklaringer og afgive udtalelser, og disse skal noteres på sagen i overensstemmelse med national ret.

Ændringsforslag 10

Forslag til direktiv Artikel 4 – stk. 3

Kommissionens forslag

3. Advokaten skal have ret til at være til stede under alle andre foranstaltninger til efterforskning eller indhentning af beviser, ***når national ret kræver, at den mistænkte eller tiltalte er til stede under foranstaltningerne, eller giver den pågældende ret til at være til stede, medmindre dette ville være til skade for opnåelsen af beviser.***

Ændringsforslag

3. Advokaten skal have ret til at være til stede under alle andre foranstaltninger til efterforskning eller indhentning af beviser, ***undtagen hvis og i det omfang den person, der træffer sådanne foranstaltninger til efterforskning eller indhentning af beviser, har god grund til at tro, at beviserne vil blive forvansket, bortskaffet eller ødelagt, inden advokaten når frem.***

Begrundelse

Visse foranstaltninger til indhentning af beviser, f.eks. udtagning af blodprøver eller dna-prøver eller undersøgelser af kroppens hulrum, er af yderst nærgående karakter, og i disse tilfælde kan adgang til advokatbistand ikke underkastes national lov.

Ændringsforslag 11

Forslag til direktiv Artikel 4 – stk. 4

Kommissionens forslag

4. Advokaten skal have ret til at **kontrollere**, under hvilke forhold den mistænkte eller tiltalte er frihedsberøvet, og skal med henblik herpå have adgang til det sted, hvor den pågældende frihedsberøves.

Ændringsforslag

4. Hvis advokaten **modtager oplysninger, der tyder på mishandling**, skal **han eller hun** have ret til at **undersøge**, under hvilke **særlige** forhold den mistænkte eller tiltalte er frihedsberøvet, og skal med henblik herpå have adgang til det sted, hvor den pågældende frihedsberøves.

Ændringsforslag 12

Forslag til direktiv Artikel 5 – stk. 2

Kommissionens forslag

2. Når **der er tale om** et barn, sikrer medlemsstaterne, at barnets repræsentant eller en anden voksen, afhængigt af barnets interesser, snarest muligt informeres om **frihedsberøvelsen** og grundene hertil, medmindre det ville være i strid med barnets tarv; i så fald informeres en anden dertil egnet voksen.

Ændringsforslag

2. Når **den mistænkte eller tiltalte** er et barn, sikrer medlemsstaterne, at barnets repræsentant eller en anden voksen, afhængigt af barnets interesser, snarest muligt informeres om **enhver frihedsberøvelse** og grundene hertil **og gives mulighed for at besøge barnet og overvære enhver afhøring af det og enhver form for retslige handlinger**, medmindre det ville være i strid med barnets tarv; i så fald informeres en anden dertil egnet voksen, **som gives ret til at besøge barnet og til at være til stede under afhøringer og retslige handlinger**.

Begrundelse

Det bør i dette stykke præciseres, at en egnet voksen i overensstemmelse med artikel 24 i chartret om grundlæggende rettigheder har ret til at bistå barnet.

Ændringsforslag 13

Forslag til direktiv Artikel 5 – stk. 2 a (nyt)

2a. Om nødvendigt udvides et barns rettigheder efter stk. 2 til at omfatte andre sårbare mistænkte eller tiltalte med behov for lignende bistand, f.eks. fysisk eller mentalt handicappede personer.

Hvis en politibetjent i god tro oplyses eller har mistanke om, at den mistænkte eller tiltalte lider af et mentalt eller fysisk handicap, som ikke gør det muligt at behandle personen som en voksen, behandler politibetjenten denne person i henhold til bestemmelserne i stk. 2, såfremt der ikke foreligger klare beviser for det modsatte.

Begrundelse

Ordførerens ændringsforslag til artikel 5, stk. 2a, støttes. Imidlertid kunne bestemmelsen styrkes ved at udvide beskyttelsen til også at omfatte personer, som formodes at lide af et fysisk eller mentalt handicap, men ikke er i stand til at bevise dette på stedet, hvorfor de behandles som voksne.

Ændringsforslag 14

Forslag til direktiv Artikel 6

Medlemsstaterne sikrer, at **personer omfattet af artikel 2**, som frihedsberøves, og som ikke er statsborger i landet, har ret til, at de konsulære eller diplomatiske myndigheder fra den stat, hvor den pågældende er statsborger, bliver informeret om frihedsberøvelsen snarest muligt, og ret til at **kommunikere** med konsulære eller diplomatiske myndigheder.

Medlemsstaterne sikrer, at **mistænkte eller tiltalte**, som frihedsberøves, og som ikke er statsborger i landet, har ret til, at de konsulære eller diplomatiske myndigheder fra den stat, hvor den pågældende er statsborger, bliver informeret om frihedsberøvelsen snarest muligt, og ret til at **mødes** med konsulære eller diplomatiske myndigheder.

Begrundelse

I overensstemmelse med artikel 36, litra c), i Wienerkonventionen om konsulære forbindelser har en konsulær embedsmand ret til at besøge mistænkte eller tiltalte personer for på denne måde at kontrollere deres fysiske tilstand og forholdene under deres frihedsberøvelse.

Ændringsforslag 15

Forslag til direktiv Artikel 6 a (ny)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

Artikel 6a

Underretning

1. Medlemsstaterne sikrer, at mistænkte og tiltalte straks og i forståelig form underrettes om deres ret til adgang til advokatbistand og om, at denne ret fortsat gælder på alle senere stadier i sagsforløbet, også selv om de pågældende på et tidligere stadie har givet afkald på at gøre brug af denne ret.

Der kan kun gives afkald på retten til adgang til advokatbistand i dette direktiv på følgende betingelser, idet dette dog ikke griber ind i nationale regler om, at en advokat skal være til stede eller yde bistand:

a) den mistænkte eller tiltalte skal forinden have modtaget juridisk rådgivning om konsekvenserne af afkaldet eller på anden måde have fået fuldt kendskab til disse konsekvenser

b) den pågældende skal være i besiddelse af de nødvendige evner til at forstå konsekvenserne, og

c) afkaldet skal være givet af den pågældendes egen fri vilje og utvetydigt.

2. Underretningen af den mistænkte eller tiltalte om retten til adgang til advokatbistand føres til protokols i overensstemmelse med lovgivningen i den pågældende medlemsstat. Afkaldet og omstændighederne, hvorunder det blev givet, skal noteres på sagen i overensstemmelse med loven i den pågældende medlemsstat.

3. Medlemsstaterne sikrer, at et afkald siden kan tilbagekaldes på et hvilket som helst tidspunkt under sagen.

Begrundelse

Anvendelsen af muligheden for at give afkald på retten til advokatbistand rejser muligvis nye spørgsmål og nødvendiggør en regulering for det tilfælde, at den mistænkte eller tiltalte ændrer mening senere i sagsforløbet. Denne artikel bør derfor gives en ny overskrift, ændres og placeres et andet sted.

Ændringsforslag 16

Forslag til direktiv Artikel 7

Kommissionens forslag

Medlemsstaterne sikrer, at fortroligheden af møder mellem den mistænkte eller tiltalte og dennes advokat beskyttes. De sikrer endvidere, at korrespondance, telefonsamtaler og andre former for kommunikation, som i henhold til national ret kan finde sted mellem den mistænkte eller tiltalte, er fortrolige.

Ændringsforslag

Medlemsstaterne sikrer, at fortroligheden af møder mellem den mistænkte eller tiltalte og dennes advokat **uden undtagelse** beskyttes. De sikrer endvidere **uden undtagelse**, at korrespondance, telefonsamtaler og andre former for kommunikation, som i henhold til national ret kan finde sted mellem den mistænkte eller tiltalte, er fortrolige.

Begrundelse

Al kommunikation mellem den mistænkte eller tiltalte og dennes advokat bør være fortrolig, uden mulighed for fravigelse.

Ændringsforslag 17

Forslag til direktiv Artikel 8 – stk. 1 – indledning

Kommissionens forslag

Direktivets bestemmelser er ufravigelige; dog kan medlemsstaterne under ekstraordinære omstændigheder fravige artikel 3, artikel 4, stk. 1, 2 og 3, artikel 5 **og artikel 6**. Fravigelser

Ændringsforslag

Direktivets bestemmelser er ufravigelige; dog kan medlemsstaterne under ekstraordinære omstændigheder fravige artikel 3, artikel 4, stk. 1, 2 og 3, **og** artikel 5. Fravigelser

Ændringsforslag 18

Forslag til direktiv Artikel 8 – litra d

Kommissionens forslag

d) skal være begrænset til det kortest mulige tidsrum og må i intet tilfælde forlænges til retssagens begyndelse

Ændringsforslag

d) skal være begrænset til det kortest mulige tidsrum og må i intet tilfælde forlænges til retssagens begyndelse **og**

Begrundelse

Disse krav bør være kumulative.

Ændringsforslag 19

Forslag til direktiv Artikel 9

Kommissionens forslag

1. Der kan kun gives afkald på retten til adgang til advokatbistand i dette direktiv på følgende betingelser, idet dette dog ikke griber ind i nationale regler om, at en advokat skal være til stede eller yde bistand:

a) den mistænkte eller tiltalte skal forinden have modtaget juridisk rådgivning om konsekvenserne af afkaldet eller på anden måde have fået fuldt kendskab til disse konsekvenser

b) den pågældende skal være i besiddelse af de nødvendige evner til at forstå konsekvenserne, og

c) afkaldet skal være givet af den pågældendes egen fri vilje og utvetydigt.

2. Afkaldet og omstændighederne, hvorunder det blev givet, skal noteres på sagen i overensstemmelse med loven i den pågældende medlemsstat.

3. Medlemsstaterne sikrer, at et afkald siden kan tilbagekaldes på et hvilket som helst tidspunkt under sagen.

udgår

Ændringsforslag

Begrundelse

Denne artikel bør med få ændringer indsættes før artikel 7.

Ændringsforslag 20

Forslag til direktiv Artikel 10 – stk. 2

Kommissionens forslag

2. Medlemsstaterne sikrer, at ingen forklaringer, som en sådan person har afgivet, inden han blev gjort bekendt med, at han var mistænkt eller tiltalt, kan bruges imod ham.

Ændringsforslag

2. ***Uden at det berører nationale bestemmelser om antageligheden af bevismateriale***, sikrer medlemsstaterne, at ingen forklaringer, som en sådan person har afgivet, inden han ***eller hun*** blev gjort bekendt med, at han ***eller hun*** var mistænkt eller tiltalt, kan bruges imod ham ***eller hende***.

Begrundelse

Dette direktiv bør ikke søge at gennemtvinge et valg mellem et legalistisk system for antageligheden af bevismateriale og et mere fleksibelt system, hvor domstolene har ret til at vurdere og tage stilling til bevismaterialet i lyset af den måde, det indhentes på.

Ændringsforslag 21

Forslag til direktiv Artikel 11 – stk. 5 a (nyt)

Kommissionens forslag

Ændringsforslag

5a. Om nødvendigt udvides retten til advokatbistand i stk. 1 til at omfatte andre typer retligt samarbejde i straffesager, som påvirker mistænkte eller tiltaltes rettigheder i negativ retning.

Begrundelse

Der vil være samme behov for dobbelt repræsentation, når den europæiske kontrolordre og ordningen med overførsel af dømte personer samt fremtidige instrumenter som den europæiske efterforskningskendelse bliver indført.

Ændringsforslag 22

Forslag til direktiv Artikel 13 – stk. 3

Kommissionens forslag

3. Medlemsstaterne sikrer, at **den mistænkte eller tiltaltes forklaringer**, der er indhentet i strid med hans ret til adgang til advokatbistand, og forklaringer og beviser i tilfælde, hvor denne ret kunne fraviges i henhold til artikel 8, ikke på noget tidspunkt under sagens forløb må bruges som beviser imod ham, **medmindre brugen af disse beviser ikke vil skade forsvarets rettigheder**.

Ændringsforslag

3. **Uden at det berører nationale bestemmelser om antageligheden af bevismateriale**, sikrer medlemsstaterne, at **beviser**, der er indhentet i strid med hans **eller hendes** ret til adgang til advokatbistand, og forklaringer og beviser i tilfælde, hvor denne ret kunne fraviges i henhold til artikel 8, ikke på noget tidspunkt under sagens forløb må bruges som beviser imod ham **eller hende**.

Begrundelse

Dette direktiv bør ikke søge at gennemtvinge et valg mellem et legalistisk system for antageligheden af bevismateriale og et mere fleksibelt system, hvor domstolene har ret til at vurdere og tage stilling til bevismaterialet i lyset af den måde, det indhentes på.

PROCEDURE

Titel	Ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation ved anholdelse
Referencer	COM(2011)0326 – C7-0157/2011 – 2011/0154(COD)
Korresponderende udvalg Dato for meddelelse på plenarmødet	LIBE 5.7.2011
Rådgivende udvalg Dato for meddelelse på plenarmødet	JURI 15.9.2011
Ordfører Dato for valg	Jan Philipp Albrecht 11.7.2011
Behandling i udvalg	10.10.2011
Dato for vedtagelse	20.12.2011
Resultat af den endelige afstemning	+: 21 -: 0 0: 0
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Raffaele Baldassarre, Luigi Berlinguer, Sebastian Valentin Bodu, Françoise Castex, Christian Engström, Marielle Gallo, Lidia Joanna Geringer de Oedenberg, Klaus-Heiner Lehne, Antonio López-Istúriz White, Antonio Masip Hidalgo, Alajos Mészáros, Bernhard Rapkay, Evelyn Regner, Francesco Enrico Speroni, Alexandra Thein, Diana Wallis, Rainer Wieland, Cecilia Wikström, Tadeusz Zwiefka
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortrædere	Jan Philipp Albrecht, Jean-Marie Cavada, Luis de Grandes Pascual, Vytautas Landsbergis, Kurt Lechner, Eva Lichtenberger, Arlene McCarthy

PROCEDURE

Titel	Ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation ved anholdelse			
Referencer	COM(2011)0326 – C7-0157/2011 – 2011/0154(COD)			
Dato for høring af EP	8.6.2011			
Korresponderende udvalg Dato for meddelelse på plenarmødet	LIBE 5.7.2011			
Rådgivende udvalg Dato for meddelelse på plenarmødet	JURI 15.9.2011			
Ordfører Dato for valg	Elena Oana Antonescu 12.7.2011			
Behandling i udvalg	11.10.2011	28.2.2012	26.4.2012	10.7.2012
	27.11.2012	19.6.2013		
Dato for vedtagelse	19.6.2013			
Resultat af den endelige afstemning	+: -: 0:	49 2 0		
Til stede ved den endelige afstemning - medlemmer	Jan Philipp Albrecht, Rita Borsellino, Emine Bozkurt, Arkadiusz Tomasz Bratkowski, Salvatore Caronna, Philip Claeyns, Carlos Coelho, Ioan Enciu, Tanja Fajon, H��l��ne Flautre, Kinga G��l, Kinga G��ncz, Nathalie Griesbeck, Sylvie Guillaume, ��gnes Hankiss, Anna Hedh, Salvatore Iacolino, Sophia in 't Veld, L��via J��r��ka, Teresa Jim��nez-Becerril Barrio, Timothy Kirkhope, Juan Fernando L��pez Aguilar, Baroness Sarah Ludford, Svetoslav Hristov Malinov, V��ronique Mathieu Houillon, Anthea McIntyre, Nuno Melo, Roberta Metsola, Antigoni Papadopoulou, Georgios Papanikolaou, Carmen Romero L��pez, Judith Sargentini, Birgit Sippel, Csaba S��gor, Renate Sommer, Rui Tavares, Nils Torvalds, Kyriacos Triantaphyllides, Axel Voss, Renate Weber, Josef Weidenholzer, Tatjana ��danoka, Auke Zijlstra			
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortr��dere	Elena Oana Antonescu, Anna Maria Corazza Bildt, Dimitrios Droutsas, Monika Hohlmeier, Jan Mulder, Marco Scurria			
Til stede ved den endelige afstemning - stedfortr��dere, jf. art. 187, stk. 2	J��rgen Creutzmann, Jelko Kacin			
Dato for indgivelse	24.6.2013			